

FIȘA DISCIPLINEI**Monumente transilvănene**

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie în limba maghiară
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Istoria Artei
1.7. Forma de învățământ	Zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Monumente transilvănene				Codul disciplinei		HLM 5413			
2.2. Titularul activităților de curs			Lect. univ. dr. Kovács Zsolt								
2.3. Titularul activităților de seminar			Lect. univ. dr. Kovács Zsolt								
2.4. Anul de studiu		II	2.5. Semestrul		4	2.6. Tipul de evaluare		E	2.7. Regimul disciplinei		DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat (consiliere profesională)					10
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				42	
3.8. Total ore pe semestru				100	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Cursul necesită videoproiector.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Seminarul necesită videoproiector.

6. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	1. Gândește în mod abstract 2. Comunică constatări științifice 3. Studiază o colecție 4. Abordează problemele în mod critic
Competențe transversale	1. Apreciază diversitatea expresiilor culturale si artistice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Cursul de față propune prezentarea celor mai importante și răspândite tipuri de monumente sau genuri decorative ale patrimoniului construit din Transilvania, cu o introducere în istoricul cercetărilor, în problematica fiecărei teme, și prin prezentarea celor mai cunoscute exemple ale fiecărui tip de monument dând un reper și pentru discutarea unor cazuri din regiunile cursanților.
7.2 Obiectivele specifice	• Pe lângă informațiile generale legate de fiecare tip de monument cursul nostru dorește și familiarizarea participanților cu noile rezultate ale cercetărilor de istoria artei, care prin noile monumente intrate în sfera cercetărilor sau prin abordările inovatoare din ultimele două decenii, de multe ori au schimbat radical imaginea noastră despre unele teme. În demersul nostru vom urmări relațiile fiecărui tip de monument cu aceleași monumente din zona Europei Centrale, accentuând importanța unor fenomene culturale și artistice europene și în evoluția exemplurilor transilvane.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Biserici romanice din Transilvania.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
2. Biserici gotice din Transilvania.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
3. Biserici gotice din Transilvania.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
4. Cetățile medievale transilvane.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
5. Cetăți renaștentiste și baroce	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
6. Picturi murale medievale din Transilvania. Principalele teme. Evoluția stilistică a acestui gen.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
7. Pictura murală laică renaștentistă și barocă: elemente decorative și programe figurative.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
8. Altare: altare poliptice medievale. Principalele ateliere.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	

9. Castele transilvane. Evoluția unui gen din evul mediu până în secolul XX. Evul mediu și epoca premodernă.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
10. Castele transilvane. Evoluția unui gen din evul mediu până în secolul XX: barocul și diferitele variante ale istorismului.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
11. Tavane casetate pictate. Un gen specific transilvan? Motive decorative sau predici vizuale?	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
12. Arhitectura ecleziastică în secolele XVII-XIX	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
13. Genuri și direcții stilistice ale arhitecturii istorismului în Transilvania.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
14. Variantele arhitecturii secesion în Transilvania. Arhitectura interbelică	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
• Studiu de caz: catedrala romano catolică din Alba Iulia. Abația cisterciană de la Cârța.	Expunere, demonstrație, exemplificare, dezbateri, discuții	
• Studiu de caz: biserica Sf. Mihail din Cluj, biserica evanghelică din Sebeș, biserica reformată din str. Kogălniceanu, Cluj.	Expunere, demonstrație, exemplificare, dezbateri, discuții	
• Castelul de la Hunedoara	Expunere, demonstrație, exemplificare, dezbateri, discuții	
• Picturi murale medievale din Transilvania. Semnificațiile și variantele temei legendei Sfântului Ladislau. Studii de caz: Ghelița, Mălâncrav.	Expunere, demonstrație, exemplificare, dezbateri, discuții	
• Altarele poliptice de la Mediaș, Biertan și Sebeș.	Expunere, demonstrație, exemplificare, dezbateri, discuții	
• Palatul princiar de la Alba Iulia	Expunere, demonstrație, exemplificare, dezbateri, discuții	
• Cetatea de la Oradea.	Expunere, demonstrație, exemplificare, dezbateri, discuții	
• Cetăți. Studiu de caz: programul iconografic al cetății de la Alba Iulia.	Expunere, demonstrație, exemplificare, dezbateri, discuții	
• Reședințele familiei Bánffy: castelul de la Bonțida și palatul din Cluj.	Expunere, demonstrație, exemplificare, dezbateri, discuții	
• Catedrala și palatul episcopal de la Oradea.	Expunere, demonstrație, exemplificare, dezbateri, discuții	
• Bisericile de lemn.	Expunere, demonstrație, exemplificare, dezbateri, discuții	
• Istorismul în arhitectura transilvană: opera lui Anton Kagerbauer și a lui Pákei Lajos.	Expunere, demonstrație, exemplificare, dezbateri, discuții	
• Arta 1900. Studiu de caz: Palatul Culturii din Târgu Mureș un <i>Gesamtkunstwerk</i> al epocii.	Expunere, demonstrație, exemplificare, dezbateri, discuții	
• Metamorfoze ale spațiilor publice transilvane. Studiu de caz: monumentele de for public ale Clujului.	Expunere, demonstrație, exemplificare, dezbateri, discuții	
Bibliografia obligatorie: • Kovács András: <i>Épületek emlékezete. Nevezetes épületek Erdélyben.</i> Budapest, 2007.		

- Kovács Zsolt: *A három székelyföldi megye épített öröksége*. In: *A székelyföldi fejlesztés alapjai*. Szerk. Horváth Réka, Kolozsvár, 2007. 73-91.
- *Magyar vonatkozású épített örökség Erdélyben*. Szerk. Benczédi Sándor. Kolozsvár, 2005.

Bibliografia opțională:

Balázs István – Jánó Mihály – Jékely Zsombor – Mihály Ferenc: *A gelencei Szent Imre templom. Tanulmányok*. Sepsiszentgyörgy, 2003. /Horror Vacui Könyvek 1./

Balogh Jolán: *Az erdélyi renaissance*. I. Kolozsvár, 1943.

Biró József: *Erdélyi kastélyok*. Budapest, 1944.

Entz Géza: *Erdély építészete a 11-13. században*. Kolozsvár, 1994.

Entz Géza: *Erdély építészete a 14-16. században*. Kolozsvár, 1996.

Jenei, Dana: *Pictura murală gotică din Transilvania*. București, 2007.

Kelemen Lajos: *Művészettörténeti tanulmányok*. I-II. Bukarest, 1977, 1982.

Keserü Katalin: *Torockai-Wigand Ede*. Budapest, 2007.

Kovács András: *Késő reneszánsz építészet Erdélyben 1541-1720*. Budapest-Kolozsvár, 2003.

Középkori falképek Erdélyben. Értékmentés a Teleki László Alapítvány támogatásával. Szerk. Kollár Tibor. Budapest, 2008.

Lángi József-Mihály Ferenc: *Erdélyi falképek és festett faberendezések*. 1-3. Budapest, 2003-2006.

Murádin Jenő: *Fadrusz. Két szobor száz éve*. Kolozsvár, 2002.

B. Nagy Margit: *Stílusok, művek, mesterek. Művészettörténeti tanulmányok*. Bukarest, 1977.

B. Nagy Margit: *Reneszánsz és barokk Erdélyben. Művészettörténeti tanulmányok*. Bukarest, 1970.

Péter I. Zoltán: *Nagyvárad 900 éves múltja és épített öröksége*. Budapest, 2005.

Rusu, Adrian Andrei: *Castelarea Carpatică*. Cluj-Napoca, 2006.

Sabău, Nicolae: *Metamorfoze ale barocului transilvan. II. Pictura*. Cluj-Napoca, 2005.

Sabău, Nicolae: *Metamorfoze ale barocului transilvan. I. Sculptura*. Cluj-Napoca, 2002.

Sarkadi Nagy Emese: *Local Workshops - Foreign Connections. Late Medieval Altarpieces from Transylvania*. Ostfildern, 2012.

Vais, Gheorghe: *Clujul eclectic. Programe de arhitectură în perioada dualistă(1867-1918)*. Cluj-Napoca, 2009.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei oferă o serie de informații de bază studenților, care pot fi valorificate în munca lor din domeniile în care pot activa după finalizarea studiilor, mai ales cele legate de învățământ, muzee, curatoriat, patrimoniu, etc.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs			

	Cunoașterea temelor predate la curs, și pe baza bibliografiei obligatorii	Examen scris	60 %
10.5 Seminar/laborator	Activitatea de seminar (verificări pe parcurs, participarea la discuții, prezentări)	Examen scris și oral	40 %
10.6 Standard minim de performanță			
Notă de promovare (minim nota 5) pentru activitatea de seminar.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:
...25.05.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

.....

.....

Data avizării în departament:
...31.05.2025

Semnătura directorului de departament

Dr. Nagy Róbert-Miklós egy. adjunktus

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".